

BEGROTING 2022

LEESWIJZER

De begroting start met een inleiding met daarin een beknopt overzicht van de speerpunten voor 2022 en een overzicht van de begroting op hoofdlijnen. Vervolgens wordt voor alle programma's van de Unie van Waterschappen toegelicht waar de prioriteiten en speerpunten voor 2022 liggen en welke kosten daaraan verbonden zijn. Voor het eerst wordt in de begroting van de Unie ook een overzicht gegeven van de extern gesubsidieerde projecten van de Unie. In de bijlagen zijn de meerjarenraming, het contributieoverzicht per waterschap en de begroting van bever- en muskusrattenbestrijding te vinden.

INHOUDSOPGAVE

Blz.	2.	Leeswijzer & Inhoudsopgave	
	3 t/m 7.	Inleiding	
		- Introductie	Blz. 3
		- Speerpunten 2022	Blz. 4, 5
		- Financiële gevolgen en contributiestijging	Blz. 5
		- De organisatie (organogram)	Blz. 6
		- Begroting 2022 (in tabel)	Blz. 7
	8 t/m 32.	Toelichting op begroting per programma	
		- Programma Waterbeleid	Blz. 8 t/m 12
		- Programma Vereniging en Communicatie	Blz. 13 t/m 16
		- Programma Moderne Overheid	Blz. 17 t/m 20
		- Programma Innovatie, Duurzaamheid en Internationaal	Blz. 21 t/m 25
		- Team Bestuurlijk-Juridische Zaken	Blz. 26 t/m 27
		- Stafbureau Bedrijfsvoering	Blz. 28 t/m 20
		- Projecten	Blz. 32 t/m 35
	37 t/m 39.	Bijlagen	
		- Bijlage 1: Meerjarenraming	Blz. 37
		- Bijlage 2: Contributieoverzicht 2022	Blz. 38
		- Bijlage 3: Begroting bever- en muskusrattenbestrijding	blz. 39

INLEIDING

Voor u ligt de begroting van de Unie van Waterschappen voor 2022. Een jaar waarin we ongetwijfeld nog te maken hebben met de gevolgen van de coronapandemie. Eén ervan is het digitale werken, dat het afgelopen jaar is doorgezet als een middel tot verbeterde samenwerking binnen de vereniging. De Unie van Waterschappen wil blijven profiteren van de kansen en potentie van digitaal werken, zoals het op afstand vergaderen en online events, en volgende stappen zetten in de digitale transformatie. Aan de andere kant kijken we ook uit naar evenementen, werkbezoeken en overleggen die weer fysiek kunnen plaatsvinden.

Nederland staat voor grote opgaven die de waterschappen direct raken: de klimaatopgave, de bouw van honderdduizenden nieuwe woningen, de transitie van de landbouw, het verbeteren van de waterkwaliteit en natuur en stikstof. Een duurzaam, goed functionerend water- en bodemsysteem is hiervoor de onderlegger. De watersnood in Limburg heeft echter laten zien hoe belangrijk dit is. Samen met het nieuwe kabinet en met de andere decentrale overheden wil de Unie van Waterschappen in 2022 verder blijven werken aan deze opgaven, zoals aan het uitvoeren van het Klimaatakkoord en de bestuurlijke afspraken rond waterkwaliteit en waterveiligheid. En in 2022 zal – na een aantal keren uitstel – als het goed is de Omgevingswet in werking treden.

Hierbij is het van groot belang de kaders en randvoorwaarden die nodig zijn om het belangrijke werk dat de waterschappen doen, veilig te stellen. De Unie is van en voor de waterschappen, de belangenbehartiging van waterschappen op landelijk en internationaal niveau, gezamenlijke visievorming en besluitvorming en voor ondersteuning van de taken van waterschappen, zoals op juridisch-bestuurlijk vlak.

De Unie zet zich in 2022 dan ook onverminderd in voor een wettelijke verankering van de voorstellen tot aanpassing van het belastingstelsel van de waterschappen. In 2022 zal het vizier ook al worden gericht op 15 maart 2023. Dat is datum waarop de waterschapsverkiezingen gecombineerd met de verkiezingen voor de Provinciale Staten plaatsvinden. De Unie van Waterschappen is in 2021 gestart met de voorbereidingen en zal deze in 2022 verder uitwerken op weg naar een hopelijk succesvolle verkiezingen voor de waterschappen.

SPEERPUNTEN VOOR 2022

In 'Waterkracht' heeft het Uniebestuur in 2020 de strategische koers uitgezet. Daarin worden drie zwaartepunten geschetst: meer verantwoordelijkheid nemen voor de fysieke leefomgeving, het doorontwikkelen van publiek partnerschap en het werken aan een vitale vereniging. Deze zwaartepunten werken door in de begroting 2022. Specifieke aandacht gaat in 2022 uit naar:

- **Verankering en verdieping van het principe 'water en bodem sturend voor de ruimtelijke inrichting'**

De droogte en wateroverlast van de afgelopen jaren hebben laten zien dat de grenzen van het watersysteem zijn bereikt. De Unie wil met de waterschappen de balans in het watersysteem herstellen en zorgen dat de ruimtelijke functies en het gebruik daarop beter zijn afgestemd.

- **Lobby voor een bronaanpak in het kader van het verbeteren van de waterkwaliteit**

De waterkwaliteit voldoet op veel plaatsen niet aan de doelen van de Kaderrichtlijn water voor 2027. De afspraken die hierover zijn gemaakt zullen ook in 2022 weer veel aandacht vragen. Daarnaast is de Unie alert op het beleid ten aanzien van nieuwe stoffen. Een impasse zoals bijvoorbeeld bij de PFAS-problematiek moet worden voorkomen.

- **Realiseren van afgesproken doelstellingen voor hoogwaterbescherming**

De Unie zet in op een stabiele programmering van het Hoogwaterbeschermingsprogramma met voorspelbare lasten voor de waterschappen, met aandacht wat dit betekent voor de solidariteit tussen waterschappen.

- **Ondersteunen van waterschappen op weg naar klimaatneutraliteit**

De Unie werkt mee aan de uitvoering van het Klimaatakkoord, het Grondstoffenakkoord en het wegnemen van belemmeringen op het gebied van energieproductie en grondstofterugwinning door de waterschappen.

- **Het herijken van het internationale werk van de waterschappen**

De Unie rondt in 2022 de herijking van de visie voor Dutch Water Authorities af en start aan het vormgeven van de uitvoering hiervan.

- **Inzet op wettelijke verankering van de voorstellen tot aanpassing van het belastingstelsel van de waterschappen**

In 2022 wordt verder gewerkt aan de toekomstbestendige bekostiging van het waterbeheer en het wendbaarder maken van het belastingstelsel van de waterschappen, zodat deze blijvend aansluit bij de veranderende omgeving.

- **Vorbereiding waterschapsverkiezingen 2023**

Op 15 maart 2023 vinden de gecombineerde verkiezingen voor de Provinciale Staten en de waterschapsverkiezingen plaats. In 2022 worden de waterschapsverkiezingen voorbereid met o.a. de ontwikkeling van een stemhulp en een communicatiecampagne.

- **Inwerkingtreding Omgevingswet**

Op 1 juli 2022 treedt naar verwachting de Omgevingswet in werking. 2022 zal daarom in het teken staan van de implementatie van de Omgevingswet en het bijbehorende Digitaal Stelsel Omgevingswet.

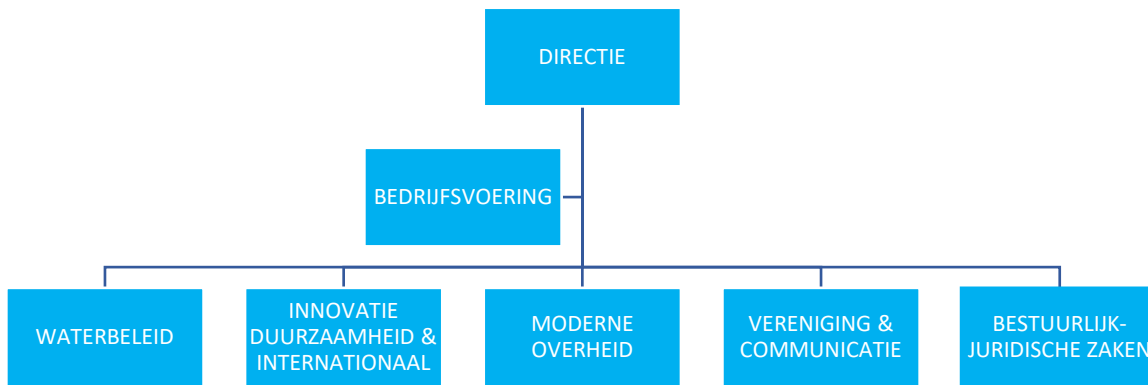
FINANCIËLE GEVOLGEN EN CONTRIBUTIESTIJGING

De ledenvergadering van 8 oktober 2021 is akkoord gegaan met een stijging van de contributiebijdrage met 4,93%. Daarvan is 1,93% de geprognosticeerde inflatie in 2022, naast de afgesproken 1% en aanvullende 2% voor contributiestijging. De reguliere begroting bedraagt uiteindelijk ongeveer 11,4 miljoen euro. Daarvan is ongeveer 9,0 miljoen euro bestemd voor de exploitatie (kapitaallasten, personeelslasten, huisvesting etc.). Met de resterende 2,4 miljoen euro realiseert het Uniebureau producten en activiteiten. Hiervan is ongeveer € 0,3 miljoen overigens bestemd voor zogenoemde niet-beïnvloedbare posten, zoals contributies en lidmaatschappen.

In deze begroting is nog geen rekening gehouden met de uitgaven die samenhangen met de gezamenlijke aanpak waterschapsverkiezingen. Deze worden separaat in beeld gebracht.

DE ORGANISATIE

Het Uniebureau staat onder leiding van een directie bestaande uit een algemeen directeur, ondersteund door een aantal strategisch adviseurs. Er wordt gewerkt in vier programma's, een team Bestuurlijk- en Juridische zaken en een stafbureau bedrijfsvoering. De vaste formatie bestaat uit 68 fte. Daarnaast wordt in verband met tijdelijke vervanging en uit een oogpunt van loopbaanontwikkeling gewerkt met een flexibele schil (15-20%) bestaande uit medewerkers van waterschappen en trainees voor tijdelijke projecten.

BEGROTING 2022

Begroting (bedragen in €)	2022	2021
Lasten	11.405.000	10.967.900
Afschrijvingslasten	212.000	199.000
Personeelslasten	7.470.400	7.043.700
Huisvestingslasten	345.000	359.700
Kantoor Brussel	50.000	40.000
Algemene lasten	538.000	517.500
Financiële baten en lasten	152.000	152.000
Kosten diensten en producten	200.000	252.600
Totaal exploitatielasten	8.967.400	8.564.500
Team BJZ	35.000	27.000
Programma Innovatie Duurzaamheid en Internationaal	519.000	515.200
Programma Moderne Overheid	565.000	510.000
Programma Vereniging en Communicatie	413.000	387.700
Programma Waterbeleid	220.000	161.000
Totaal programma uitgaven	1.752.000	1.600.900
Bijdragen/contributies aan derden	290.500	190.500
Nieuw beleid	395.100	407.000
Directie- en bestuurskosten	0	175.000
Onvoorzien organisatie	0	30.000
Totaal overige beleidsuitgaven	685.600	802.500
Baten	11.405.000	10.967.900
Contributies	10.900.000	10.387.900
Overige opbrengsten	370.000	450.000
Projectopbrengsten	135.000	130.000
Totaal Baten	11.405.000	10.967.900

TOELICHTING OP BEGROTING PER PROGRAMMA

Portefeuillehouders: Hetty Klavers (waterveiligheid), Dirk-Siert Schoonman (waterkwantiteit), Sander Mager (waterkwaliteit)
Programmaleider: Annemieke Hendriks

ACTIVITEITEN

Het programma Waterbeleid beïnvloedt Europees en landelijk beleid op de relevante dossiers en ondersteunt de waterschappen bij de implementatie van nieuw beleid en regelgeving. Voor dit programma ligt de focus op de beleidsthema's die de kerntaken van de waterschappen raken.

SPEERPUNTEN 2022

- Het bewaken van de budgetten voor hoogwaterbescherming, met oog voor de solidariteit tussen waterschappen.
- Voortgang monitoren van de eerste landelijke beoordelingsronde primaire keringen en knelpunten adresseren.
- Meewerken aan de evaluatie Waterwet.
- Uitvoering geven aan de in 2021 vastgestelde Visie Waterveiligheid.
- Lobby richting Tweede Kamer en stakeholders met als doel het verminderen van waterkwaliteitsproblemen veroorzaakt door meststoffen en gewasbeschermingsmiddelen.
- Ondersteunen bij een soepele overgang naar een nieuw Europees Gemeenschappelijk Landbouwbeleid.
- Het versnellen van de verbetering van de waterkwaliteit door via bestuurlijke afspraken in te zetten op een structurele aanpak voor resterende KRW-knelpunten en nieuwe opkomende (zeer zorgwekkende) stoffen.

- Met de medeoverheden afspraken maken over meer sturing en kaders voor een klimaatbestendige inrichting en afspraken over klimaatbestendig bouwen.
- Samen met medeoverheden invulling geven aan het sturende principe van water en bodem voor de ruimtelijke ordening.
- Samen met medeoverheden een strategie bepalen om tot duurzame instandhouding van de grondwatervoorraden te kunnen komen.
- Bij medeoverheden aansturen op een strategische aanpak voor het verbeteren van de bodemkwaliteit.
- Voldoende ruimte binnen het stikstofbeleid voor waterschappen creëren om hun werk onverminderd voort te kunnen zetten.

In 2022 wordt voor het programma Waterbeleid een uitgave begroot van €220.000,-

	2022	2021
<i>Waterkwantiteit</i>	70.000	43.000
<i>Hoogwaterbescherming</i>	70.000	65.000
<i>Waterkwaliteit</i>	80.000	53.000
Totaal	220.000	161.000

TOELICHTING

Waterveiligheid

De landelijke beoordelingen van de primaire keringen

In 2023 wordt het eerste landelijke veiligheidsbeeld opgeleverd naar aanleiding van de eerste beoordelingsronde van de primaire keringen op basis van de nieuwe normen voor waterveiligheid (2017). In 2022 bereidt de Unie dit samen met het Rijk voor en maakt de Unie voortgangsrapportages. Ook worden de waterschappen ondersteund bij een goede uitleg en communicatie over de beoordelingen.

Het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP)

In het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP) van de waterschappen en Rijkswaterstaat zijn de eerste grote projecten in de uitvoeringsfase. De Unie werkt met de programmadirectie HWBP mee aan een stabiele programmering met als doel een betrouwbaar partner te zijn voor het Rijk en voorspelbare lasten voor de waterschappen. De solidariteit, het grondbeginsel voor het HWBP, staat in de schijnwerpers nu de prijs per kilometer oploopt en er tekorten dreigen in enkele

jaren van het HWBP. Tegelijkertijd hebben de waterschappen bij de versterking ook oog voor de omgevingskwaliteit van de dijken. Er is veel aandacht voor de doelmatigheid van de besteding van de middelen. De gemiddelde prijs per kilometer dijkversterking moet uiteindelijk omlaag en het aantal kilometer dijkversterking moet omhoog. Ook met nieuwe eisen rond stikstof en duurzaamheid is dat een uitdagende opgave.

Zeespiegelstijging

We kijken ook verder vooruit: wat zijn bijvoorbeeld de gevolgen van zeespiegelstijging voor de waterveiligheid en zoetwatervoorziening in Nederland? De Unie neemt deel aan het Kennisprogramma Zeespiegelstijging, dat vanuit het Deltaprogramma en het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat is opgezet.

Zorgplicht

In het kader van de zorgplicht primaire waterkeringen worden de 'peer-reviews' verder doorgezet bij de waterschappen. De Unie organiseert daarnaast in 2022 twee keer een bijeenkomst voor zorgplichtcoördinatoren. Bekeken wordt hoe de zorgplicht verder meegenomen kan worden in de bedrijfsvergelijkingen van de Unie. Voor de regionale keringen wordt in 2022 bestuurlijk een zorgplicht voor regionale keringen afgestemd.

Overig:

- In 2022 geven we invulling aan de visie Waterveiligheid uit 2021.
- Mogelijk vertalen van waterveiligheidsambities van het nieuwe kabinet naar goede werkafspraken met de waterschappen.
- In 2022 wordt gestart met de evaluatie van de Waterwet (o.a. financiering HWBP, beoordelingskader en normen).
- De ingezette strategie voor muskus- en beverratten wordt door de waterschappen gecontinueerd.

Waterkwaliteit

Lobby voor bronaanpak

In 2022 worden de bestuurlijke afspraken ter verbetering van de waterkwaliteit verder opgepakt. De Unie zet zich hierbij in voor beleid dat het milieu beschermt en tegelijkertijd het werk van de waterschappen niet onnodig ingewikkeld maakt. Een impasse zoals bijvoorbeeld bij de PFAS-problematiek moet in de toekomst worden voorkomen door een structurele aanpak voor (nieuwe) zeer zorgwekkende stoffen. De Unie wil waterkwaliteitsproblemen zoveel mogelijk bij de bron aanpakken en werkt daarom op de dossiers medicijnresten, opkomende stoffen, microplastics en de Kaderrichtlijn Water (KRW) aan bestuurlijke afspraken die ervoor moeten zorgen dat vervuilende stoffen het water niet in komen.

Agrarische emissies

Via de Taskforce mest en waterkwaliteit adviseert de Unie de ministers van LNV en IenW over het te voeren mestbeleid. Voor gewasbeschermingsmiddelen zijn in 2019 bestuurlijke afspraken gemaakt over de benodigde acties om in 2027 de KRW-doelen te halen en om in 2030 nagenoeg zonder emissies gewassen te telen. De Unie neemt deel aan verschillende werkgroepen en bewaakt de voortgang. Zowel in het mest- als het gewasbeschermingsbeleid speelt het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer (DAW) een belangrijke rol. Het DAW moet in 2022 verder versterkt worden. Ook moet het monitoringsplan tot uitvoer gebracht worden waarmee genomen maatregelen en de effecten op de waterkwaliteit in beeld worden gebracht.

Gemeenschappelijke Landbouwbeleid

Wat betreft het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) staat 2022 in het teken van de uitwerking van het Nationaal Strategisch Plan (NSP). Na de indiening van dit plan eind 2021, zullen de regelingen nader uitgewerkt worden.

Vergroten waterbewustzijn

Voor de onderbouwing van de waterkwaliteitsdoelen zet de Unie in op monitoring. In 2020 is hier ook de monitoring in de vorm van 'Citizen Science' aan toegevoegd. We pakken dit als Unie samen met de Stichting Natuur en Milieu en een aantal waterschappen op. Het streven is om hiermee het waterbewustzijn van inwoners te vergroten.

Visserijvrije zones

In 2022 wil het ministerie van LNV visserij-vrije-zones instellen bij alle barrières in het watersysteem waar een vismigratiemaatregel genomen is. Voor de implementatie en handhaving van de zones wordt naar de waterschappen gekeken. De Unie zet zich in om tot uitvoerbare afspraken met het ministerie van LNV te komen.

Waterkwantiteit

Lobby voor water als sturend principe voor de ruimtelijke inrichting

Om schade en overlast door droogte en regenval te beperken, lopen de waterschappen tegen de grenzen aan van het watersysteem. Daarom willen zij de balans in het systeem herstellen en zorgen dat de ruimtelijke functies beter zijn afgestemd op het watersysteem: water en bodem moeten sturend worden voor de ruimtelijke inrichting. De Unie zet klimaatadaptatie daarom hoog op de agenda in politiek-bestuurlijk Den Haag en Brussel. Hierbij wordt gevraagd om sturing en kaders voor bijvoorbeeld klimaatbestendig en waterrobuust bouwen en het versterken van de watertoets. Daarnaast wordt toegezien op de uitvoering van het Bestuursakkoord

Klimaatadaptatie (2018) en de werking van de Impulsregeling klimaatadaptatie (2021) om de uitvoering te versnellen.

Water, bodem en ondergrond

In 2022 gaan naar verwachting nieuwe bodemafspraken met de medeoverheden van start. De Unie zet in op een integrale aanpak van bodem- en watervraagstukken, zodat de ruimte die de bodem biedt voor het oplossen van waterkwantiteits- en waterkwaliteitsvraagstukken kan worden benut. Ook zetten de waterschappen vervolgstappen op het dossier bodemdaling (de veenweideproblematiek). Dit heeft een extra impuls gekregen met een programma Veenweide dat vanuit LNV wordt gecoördineerd en waaraan de Unie actief bijdraagt.

Natuur

In 2022 blijft de Unie betrokken bij de uitwerking van het stikstofbeleid met als doel het realiseren van structurele natuurbescherming en werkbare afspraken voor de uitvoering van waterschapsprojecten. Daartoe werkt de Unie onder meer aan het mogelijk maken van saldering tussen waterschappen voor stikstofdepositie en het opzetten van een 'Natuurbank' voor natuurcompensatie. Daarnaast maakt de Unie zich sterk voor biodiversiteitsherstel. De Unie inspireert waterschappen en partners om kansen voor versterking van biodiversiteit en een natuurinclusieve inrichting binnen het werk van de waterschappen te pakken.

Deltaprogramma

De Unie levert als partner binnen het Deltaprogramma een bijdrage aan de organisatie van het Deltacongres, de uitvoering van de maatregelenprogramma's voor het Deltaprogramma Zoeterwater en de klimaatbestendige inrichting via het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie. In 2022 wordt meegewerkt aan het versterken van de uitvoeringskracht van Ruimtelijke adaptatie en de verbinding met Zoetwater en andere opgaven in de leefomgeving.

Overig:

- In 2022 wordt met de waterschappen uitvoering gegeven aan de aanbevelingen van de Studiegroep Grondwater en de Unievisie op Grondwater (2021).
- Uitheemse rivierkreeften veroorzaken steeds meer problemen in het watersysteem. De Unie attendeert het ministerie van LNV op aanpassing van relevante wet- en regelgeving, zodat er meer mogelijkheden komen voor bestrijding en preventie en werkt in een gezamenlijke aanpak mee aan het vormgeven van handelingsperspectieven.

PROGRAMMA VERENIGING EN COMMUNICATIE

Portefeuillehouder: Rogier van der Sande (communicatie), Hetty Klavers (educatie)

Programmaleider: Willem Wensink

ACTIVITEITEN

Het programma Vereniging en Communicatie heeft als focus het strategisch positioneren van (het werk van) de waterschappen in politiek-bestuurlijk Den Haag en het bevorderen van de strategische discussie binnen de vereniging.

SPEERPUNTEN 2022

- Bevorderen van de strategische discussie binnen de vereniging op basis van het koersdocument 'Waterkracht'.
- Vergroten van waterbewustzijn en het werk van de waterschappen via de gezamenlijke publieksaanpak Ons Water en 'Waterbazen' met de waterschappen;
- Voorbereiding waterschapsverkiezingen 2023;
- Doorontwikkelen en innoveren van communicatie-instrumenten en (digitale) evenementen;
- Meer impact genereren via social media en meer monitoren op effect;
- De Unie als vitale vereniging verder ontwikkelen;
- Stimuleren van educatieactiviteiten bij de waterschappen;

In 2022 wordt voor dit programma een uitgave begroot van € 413.000

	2022	2021
<i>Tijdschrift 'Het Waterschap'</i>	135.000	130.000
<i>Educatie</i>	25.000	25.000
<i>Digitale media</i>	23.000	23.000
<i>Bestuurdersdagen</i>	150.000	150.000
<i>Lobby en Communicatie</i>	80.000	59.700
<i>Totaal</i>	413.000	387.700

TOELICHTING

Uitwerken koersdocument Waterkracht

In 2020 heeft het Uniebestuur de koers bepaald voor de komende periode. De ambities zijn neergelegd in het koersdocument Waterkracht. De ambities zullen doorvertaald worden naar concrete acties in de diverse programma's van de Unie. De voortgang en inhoud daarvan wordt door het programma Vereniging en Communicatie bewaakt, geëvalueerd en waar nodig geactualiseerd. Er worden onder meer online discussie- en debatmomenten, zoals de strategische dijkgravensessies en de Blauwe meet-ups, georganiseerd om de strategische discussie binnen de vereniging te bevorderen.

Nieuwe bestuurlijke afspraken maken met het nieuwe kabinet samen met IPO en VNG

De decentrale overheden hebben in aanloop naar de kabinetsformatie een gezamenlijk aanbod gedaan aan het nieuwe kabinet. Unie, IPO en VNG willen over thema's waar Rijksoverheid en decentrale overheden elkaar nodig hebben nieuwe bestuurlijke afspraken maken. Daarnaast werken Unie, IPO en VNG met het ministeries van Binnenlandse Zaken en Financiën aan het verbeteren van de interbestuurlijke en financiële verhoudingen.

Positioneren van (het werk van) de waterschappen

Ook in 2022 willen we het werk van de waterschappen over het voetlicht brengen door proactief persbeleid en de reguliere belangenbehartiging richting verschillende stakeholders. Op diverse thema's en in het kader van het Interbestuurlijk Programma wordt hiervoor intensief samengewerkt met het Rijk, de VNG en het IPO en andere organisaties, zoals de VEWIN. Het Bestuursdiner en de jaarlijkse Welcome Back Borrel voor parlementariërs worden (onder voorbehoud van beperkende coronamaatregelen) wederom in dit verband georganiseerd.

Vergroten van waterbewustzijn en het werk van de waterschappen

In 2020 is samen met de waterschappen een gezamenlijke en langjarige publieksaanpak gemaakt. De publieksaanpak Waterbazen is gericht op het vergroten van waterbewustzijn en het werk van de waterschappen. Via een gezamenlijke paraplu in de communicatie met regionale doorvertaling door de waterschappen krijgt deze publieksaanpak vorm en inhoud. In het najaar van 2020 is deze publieksaanpak gestart en in 2021 en 2022 bouwen we de aanpak uit richting de waterschapsverkiezingen van 2023.

Vorbereiding waterschapsverkiezingen 2023

In 2022 werkt een expertgroep communicatie in het kader van de waterschapsverkiezingen deze doorontwikkeling van de Waterbazen-publieksaanpak uit, komt het met een plan voor de communicatie rond de verkiezingen en vindt de

aanbesteding plaats voor de communicatiecampagne. Ook wordt er een stemhulp ontwikkeld. De Unie zal daarnaast samenwerking tussen de verschillende projectleiders en expertgroepen coördineren.

Doorontwikkelen en innoveren van communicatie-instrumenten en evenementen

In lijn met het communicatiebeleid van de Unie wordt ingezet op een goede mix van communicatiemiddelen. Denk o.a. aan:

- Een digitale nieuwsbrief, meerdere keren per week, voor een brede doelgroep (waterschappen, politiek- en bestuurlijk netwerk, geïnteresseerden);
- Verenigingsevenementen, zoals de Waterschapsdag, de Bestuurdersdag, de strategische Tweedaagse, en Blauwe Meet-ups (debatavonden over actuele thema's);
- Lobbyevenementen, zoals het Bestuursdiner en de Welcome Back Borrel;
- Inhoudelijke evenementen, zoals het Waterinnovatiefestival;
- Extra inzet op digitale communicatie, via kanalen als <https://www.uvw.nl>, <https://waterschappen.nl> en op social media;
- Extra inzet op monitoring van onze omgeving, van media-exposure en het effect van onze (online) communicatie.

Voor de evenementen is in 2020 en 2021 veel gezocht naar online alternatieven vanwege de beperkende coronamaatregelen. Op basis van opgedane ervaringen met online evenementen wordt hier in 2022 op voortgeborduurd. Zo zijn de fysieke Steenwegsessies vervangen door de digitale Blauwe Meet-ups. Bestaande communicatie-instrumenten worden blijvend getoetst op hun effect, aantrekkelijkheid en moderniteit.

Vier keer per jaar valt het magazine 'Het Waterschap' geprint of digitaal op de mat van de abonnees. In 2022 willen we vooral inzetten op het online ontsluiten van de artikelen in het blad en de verbinding met onze andere communicatiemiddelen.

De Unie als vitale vereniging;

In het koersdocument Waterkracht heeft het Uniebestuur uitgesproken de Unie als een vitale vereniging te zien die een inspirerende ontmoetingsplek biedt voor strategieontwikkeling en kennisuitwisseling en bestendigt de eigen governance, met een toekomstbestendig bestuur, belastingstelsel en een oriëntatie op bestuurssamenstellingen. Met het organiseren van onder meer strategische dijkgravensessies en klankbordbijeenkomsten probeert de Unie aan deze doelstelling tegemoet te komen.

Als gevolg van de uitbraak van het coronavirus waren in 2020 en 2021 de vergaderingen in Unieverband grotendeels digitaal. 2022 wordt gebruikt als proefjaar

voor het combineren van digitale en fysieke (hybride) werkgroep-, commissie- en ledenvergaderingen.

Stimuleren van educatieve activiteiten

Om jongeren bewust te maken van het belang van waterbeheer en de waterschappen werkt de Unie samen met partners in het onderwijs, zoals de vakorganisaties van aardrijkskunde- en biologiedocenten en met ProDemos voor de game over de waterschapsdemocratie. In 2022 zal deze game geactualiseerd worden.

Daarnaast ondersteunt de Unie het Jeugdwaterschap in hun contacten met jongeren, zoals gastlessen en de inzet van social media. In 2021 heeft een evaluatie plaatsgevonden van het Jeugdwaterschap. Een flink aantal waterschappen continueert het werken met jeugdwaterschappers. Een ander deel kiest voor het creëren van een jongerenpanel. In 2022 vindt nadere uitwerking hiervan plaats en wordt bekeken hoe de Unie deze vorm adequaat kan ondersteunen.

PROGRAMMA MODERNE OVERHEID

Portefeuillehouders: Toine Poppelaars (digitalisering, duurzaam opdrachtgeverschap, samenwerken met de markt, financiën en belastingen) en Rogier van der Sande (crisisbeheersing, rechtspositie bestuurders, Omgevingswet)

Programmaleider: Marianne Krug

ACTIVITEITEN VAN DIT PROGRAMMA

Het programma Moderne Overheid beïnvloedt Europees en landelijk beleid op de relevante dossiers en ondersteunt de waterschappen bij de implementatie van nieuw beleid en regelgeving. Voor dit programma ligt de focus op de financieel-economische, fiscale en bedrijfsvoering gerelateerde dossiers.

SPEERPUNTEN 2022

- Zorgen voor voldoende financiële ruimte voor de waterschappen, zodat zij hun taken goed kunnen blijven uitvoeren.
- Inzetten op een wettelijke verankering van de voorstellen van de Unie van Waterschappen tot aanpassing van het belastingstelsel.
- Het samen met het ministerie van IenW vormgeven van de toekomstbestendige bekostiging van het Nederlandse waterbeheer.
- Ondersteunen van de waterschappen in de digitale transformatie en op het gebied van cybersecurity .
- Ervoor zorgen dat waterschappen makkelijk de data uit de bedrijfsvergelijkingen kunnen benaderen, zich aan elkaar kunnen spiegelen en op deze wijze van elkaar te leren en te verbeteren.
- Werken aan duurzaam opdrachtgeverschap samen met de waterschappen en toewerken naar zoveel mogelijk klimaatneutrale en circulaire infraprojecten.

In 2022 worden voor dit programma uitgaven van €565.000,- begroot:

	2022	2021
<i>Financieel, economische, dienstverlenende waterschappen</i>	95.000	95.000
<i>Bedrijfsvergelijkingen</i>	260.000	260.000
<i>Goed opdrachtgeverschap</i>	85.000	85.000
<i>Crisisbeheersing</i>	80.000	25.000
<i>Digitalisering</i>	20.000	20.000
<i>Fiscale wetgeving en beleid</i>	25.000	25.000
Totaal	565.000	510.000

TOELICHTING

Financiën van de waterschappen

Om hun taken goed te kunnen uitvoeren hebben de waterschappen voldoende financiële ruimte nodig. Hiervoor is belangrijk dat de waterschappen niet worden belemmerd door financiële en fiscale regelgeving. In 2022 zet de Unie zich samen met IPO en VNG in om ook richting een nieuw kabinet die financiële ruimte veilig te stellen. Andere speerpunten in 2022 zijn de verankering in regelgeving van de voorstellen van de Unie voor aanpassing van de verslaggevingsregels en de ondersteuning van de waterschappen bij de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording.

Een nieuw belastingstelsel

Nadat de Unie voorstellen heeft gedaan voor het aanpassen van het belastingstelsel van de waterschappen en heeft aangedrongen op een snelle behandeling in de Tweede Kamer, zet de Unie in 2022 de samenwerking met het ministerie van IenW voort om de voorstellen om te zetten naar wetgeving. In 2022 wordt ook verder gewerkt met IenW aan de toekomstbestendige bekostiging van het waterbeheer en het wendbaarder maken van het belastingstelsel van de waterschappen, zodat het belastingstelsel blijvend aansluit bij de veranderende omgeving en de wensen die daaruit voortvloeien.

Digitalisering en digitale transformatie

De uitbraak van het coronavirus heeft veel ontwikkelingen op dit vlak van digitalisering versneld. Zo hebben de waterschappen zich snel bekwaamd in het digitaal vergaderen om het democratische besluitvormingsproces door te kunnen laten gaan in tijden van lockdown. De Unie zet de versnelling op het gebied van digitalisering en digitale transformatie graag door en doet dit samen Het Waterschapshuis, door digitaliseringsonderwerpen op de bestuurlijke agenda te krijgen. Daarnaast wordt de voortgang van de waterschappen in de digitale transformatie gemonitord, wordt ingezet op onderlinge uitwisseling in verschillende themagroepen en het Digitaliseringsberaad en vertegenwoordigt de Unie de waterschappen in verschillen de overheidsbrede overleggen.

In 2022 wordt de nadruk gelegd op het concretiseren van de visie op de digitale transformatie, het optimaliseren van de reeds bestaande samenwerkingen, het ondersteunen van de waterschappen bij het ontwikkelen van digitaal leiderschap, het aanjagen van de multi-disciplinaire samenwerking, het centraal blijven stellen van de mens, en het finetunen van de monitoring.

Waterschappen als publiek opdrachtgever

In 2022 richt de Unie zich in het kader van afspraken in het Grondstoffenakkoord en het Klimaatakkoord op het versterken van de rol van waterschappen als publieke opdrachtgevers door:

1. Het verder verbeteren van de samenwerking tussen waterschappen en marktpartijen bij het realiseren van maatschappelijke opgaven.
2. Het verder ontwikkelen van het duurzaam opdrachtgeverschap binnen waterschappen door het actief ondersteunen van de waterschappen bij het implementeren van de in 2021 opgestelde gezamenlijke Strategie duurzaam opdrachtgeverschap waterschappen.
3. Het continueren van de inzet op het nieuwe Meerjarenplan MVI 2021-2025 en het vervolg op de Green Deal Duurzaam GWW 2.0.

Rechtspositie bestuurders

De Unie vervult een faciliterende en ondersteunende rol richting de belangenverenigingen van bestuurders van waterschappen: de Vereniging Kring van voorzitters van Waterschappen (KVW), de Vereniging van DB-leden van waterschappen (VBDW) en de Vereniging van AB-leden van waterschappen (VWB). Daarnaast ondersteunt het Uniebureau deze belangenvereniging op het gebied van rechtspositie van waterschapsbestuurders.

Vereniging werken voor waterschappen

Vanuit het programma Moderne Overheid wordt de Vereniging werken voor waterschappen (Vww) ondersteund en gefaciliteerd. Deze werkgeversvereniging is onder meer verantwoordelijk voor het afsluiten van een cao met de bonden, niet

alleen voor de waterschappen zelf, maar ook voor hun gelieerde organisaties. De ondersteuning van de Vww zal (naar verwachting) per 1 januari 2022 naar een nieuwe partij overgaan.

Bedrijfsvergelijkingen

De Unie voert elk jaar bedrijfsvergelijkingen uit met alle waterschappen, om verbetermogelijkheden in kaart te brengen en van elkaar te leren en om de omgeving over het werk en de prestaties van de waterschappen te informeren. Naast de uitvoering van de jaarlijkse Waterschapsspiegeluitvraag en het continue verbetertraject van de WAVES-databank, wordt in 2022 de verdiepende vergelijking over zuiveringsbeheer uitgevoerd. Ook worden er in 2022 leerbijeenkomsten voor de waterschappen georganiseerd. In 2022 worden de bedrijfsvergelijkingen 'slimmer' gemaakt door een aansluiting met bestaande databanken te maken. Ook worden de gegevens uit de bedrijfsvergelijkingen 'bruikbaar' gemaakt door samen met de waterschappen te werken aan een verbeterde duiding. De bedrijfsvergelijkingen vormen hiernaast een belangrijke basis voor de bijdrage van de waterschappen aan verschillende jaarlijkse verantwoordingsrapportages, zoals De Staat van Ons Water die de minister van IenW mede namens alle waterpartner in mei aan de Tweede Kamer aanbiedt.

Waterschappen crisispartners

In 2022 werkt de Unie verder aan het verbeteren van de samenwerking tussen landelijke crisispartners en de individuele waterschappen, faciliteert het de gecoördineerde besluitvorming en ondersteunt het bij gezamenlijk optreden van de waterschappen tijdens crises. In 2022 wordt o.a. de nieuwe visie crisisbeheersing van de waterschappen opgeleverd en de watersnood in Limburg geëvalueerd. Deze visie en bevindingen dragen bij aan de visie op crisisbeheersing van de SMWO (Stuurgroep watermanagement en overstromingen), waarin alle partners samenkomen. Ook organiseert de Unie in 2022 de Netwerkdag Water. Verder doorloopt de Unie samen met de waterschappen en ministeries het vervolgtraject van de evaluatie van de Wet op de veiligheidsregio's.

Fiscale wetgeving en beleid

De Unie van Waterschappen organiseert in 2022 minimaal twee keer een landelijk overleg belastingen voor alle waterschappen om kenniswisseling te bevorderen en alle waterschappen te informeren over de laatste stand van zaken rondom fiscale wetgeving en beleid. In 2022 wordt fiscale kennis ingezet in het traject van de aanpassing van het belastingstelsel. Ook wordt gelobbyd rondom nieuwe en bestaande wet- en regelgeving die relevant is voor de waterschappen (bijvoorbeeld: Afvalstoffenbelasting, BTW-problematiek etc.) Voorts blijft de Unie zich inspannen voor een lagere financiële bijdrage van de waterschappen aan de uitvoering van de Wet Waardering Onroerende Zaken (WOZ).

PROGRAMMA INNOVATIE, DUURZAAMHEID EN INTERNATIONAAL

Portefeuillehouders: Dirk-Siert Schoonman (klimaatakkoord en energie), Hein Pieper (internationaal en innovatie), Sander Mager (circulaire economie en waterketen)

Programmaleider: Mark van der Werf

ACTIVITEITEN

Het programma I,D&I beïnvloedt Europees en landelijk beleid op de relevante dossiers en ondersteunt de waterschappen bij de implementatie van nieuw beleid en regelgeving. Voor dit programma ligt de focus op duurzaamheid, innovatie en internationaal beleid.

SPEERUNTEN 2022

- Etaleren van duurzame en innovatieve projecten van de waterschappen door onder meer een samenwerking met Winnovatie.nl uit te rollen en een actief PR-beleid te voeren.
- Afronden en uitrollen van de strategische visie 'Op weg naar klimaatneutraliteit' en zorgen voor een optimale uitvoering van het Klimaatakkoord en het Grondstoffenakkoord.
- Zorgen dat circulair werken van de experimentele fase naar de reguliere fase doorgroeit.
- Het wegnemen van belemmeringen op het gebied van energieproductie en grondstofterugwinning door de waterschappen.
- Zorgen dat er een robuust plan voor de eindverwerking van zuiveringslib wordt uitgevoerd.
- Zorgen dat er elke dag op alle zuiveringen wordt bemonsterd op het coronavirus en dat de potentie van 'big brown data' in Den Haag en Brussel wordt onderschreven.
- Afronden van de herijking van de visie Dutch Water Authorities 2030 en vormgeven aan de uitwerking hiervan.

- Continueren van werkzaamheden om het internationale werk van de waterschappen verder te professionaliseren en het Blue Deal-programma tot een succes van internationaal samenwerken te maken.

In 2022 wordt door dit programma een uitgave begroot van € 519.000,-

	2022	2021
<i>Internationaal</i>	120.000	112.100
<i>Innovatie</i>	80.000	137.500
<i>Energie</i>	177.000	187.500
<i>Waterketen</i>	62.000	78.100
<i>Circulair</i>	75.000	-
<i>Programma ID&I</i>	5.000	-
<i>Totaal</i>	519.000	515.200

TOELICHTING

Innovatie

De Unie laat ook in 2022 zien dat waterschappen duurzame en innovatieve overheden zijn door een actief PR-beleid te voeren en de samenwerking met Het Waterschapshuis rond Winnovatie.nl verder uit te rollen. Door duurzame projecten van de waterschappen en de lobbypunten van de Unie rond klimaatneutraliteit naar voren te brengen op eigen kanalen en in de media, probeert de Unie de positie van de waterschappen op deze thema's te verstevigen en zichtbaar te maken.

In 2021 heeft de samenwerking onder meer plaatsgevonden rond het Waterinnovatiefestival. Voor de verschillende categorieën voor de Waterinnovatieprijs (1. Aanpassen aan weersextremen, 2. Klimaatneutraliteit, 3. Gezond water en een gezonde bodem, 4. Het waterschap van de toekomst) zijn op Winnovatie.nl challenges uitgeschreven en inzendingen ingediend. In 2022 wordt een vervolg van deze samenwerking vormgegeven.

Daarnaast bekijkt de Unie hoe het een rol kan nemen in nationale kennisontwikkeling, wordt een handreiking over ethiek en innovatie ontwikkeld en agendeert de Unie belemmeringen die de waterschappen ervaren bij innovatie op nationaal niveau. Ook helpt de Unie waterschappen om gebruik te maken van externe financieringsbronnen.

Duurzaamheid

Energie

De waterschappen hebben de ambitie om in 2025 energieneutraal te zijn en willen een bijdrage leveren aan een energieneutraler Nederland. De Unie ondersteunt de waterschappen hierbij op de volgende manier:

- Door aandacht te blijven geven aan de landelijke gemaakte afspraken uit het Klimaatakkoord en met de Klimaatmonitor verantwoording af te leggen over de inzet van de waterschappen.
- Door aan de hand van de Klimaatmonitor en verschillende expertgroepen te faciliteren dat de waterschappen onderling kennis en ervaring uitwisselen en van elkaar leren. Waar nodig voorziet de Unie hierbij in handreikingen.
- Door zich in te zetten voor soepel lopende Regionale Energiestrategieën (RES) en hierbij alternatieven voor aardgas aan te dragen in de vorm van aquathermie en biogas.
- Door te zorgen voor afgestemd CO₂-beleid via een strategische visie 'Op weg naar klimaatneutraliteit'. Hiermee maakt de Unie inzichtelijker wat de precieze CO₂ voetafdruk is van de waterschappen en hoe de waterschappen eventueel klimaatneutraliteit kunnen bereiken.
- Door groengasbeleid te ontwikkelen voor rioolwaterzuiveringsinstallaties: waar kunnen de waterschappen hun duurzaam opgewekte biogas het beste voor inzetten?
- Door aandacht te vragen voor de potentie van aquathermie als warmtebron en aan te sturen op een integrale benadering van aquathermie, waarmee de rol van waterschappen in ruimtelijke inrichting van Nederland vergroot kan worden. In 2022 zal de Green Deal Aquathermie worden afgesloten en samen met de partners worden gekeken hoe deze Green Deal een vervolg kan krijgen.

Grondstoffen

De waterschappen hebben de ambitie om in 2050 circulair te zijn. Met als doelen:

- 50% minder verbruik van primaire grondstoffen in 2030
- Voor de bouw/GWW-projecten geldt: circulaire aanbesteding in 2030 en 100% circulair uitvragen in 2023

De Unie ondersteunt de waterschappen om circulaire economie van de experimentele fase naar de structurele, toegepaste fase te brengen. Dit gebeurt op de volgende manier:

- Door betrokken te zijn bij relevante Rijkstrajecten rond circulaire economie en een routekaart of handreikingen op te stellen om aan de ambities van de overheden te voldoen.
- Door waterschappen te faciliteren bij het tot uitvoering brengen van de 'Strategie Circulaire Economie 2030'.

- Door samen met de waterschappen en medeoverheden uitvoering te geven aan het Grondstoffenakkoord, door bijvoorbeeld de Energie- en Grondstoffenfabriek door te ontwikkelen, circulaire economie als vast onderdeel van maatschappelijk verantwoord inkopen neer te zetten en juridische en fiscale belemmeringen bij het terugwinnen van grondstoffen weg te nemen.
- Door waterschappen te faciliteren kennis en goede voorbeelden uit te wisselen in zogenaamde circu-/leer-ateliers.
- Door de Klimaatmonitor te verbreden met circulaire onderwerpen.
- Door de samenwerking te zoeken met de medeoverheden, bedrijven en andere belangengroeperingen.

Internationaal

Dutch Water Authorities (DWA)

In 2022 rondt de Unie het visietraject voor een nieuwe visie voor DWA af en zorgt het dat deze wordt vastgesteld en uitgevoerd. De Unie heeft zicht op internationaal klimaatbeleid. Daarnaast behartigt de Unie de belangen van de leden in het gezamenlijke internationale programma met de ministeries van Buitenlandse Zaken en Infrastructuur & Waterstaat: de Blue Deal. Met de Blue Deal werken de waterschappen eraan om 20 miljoen mensen te voorzien van veiliger, voldoende en schoner oppervlaktewater. De Unie van Waterschappen zorgt voor een optimale verhouding tussen het Uniebureau en het programmabureau Blue Deal, is penvoerder voor het Blue Deal-partnerschap in Roemenië en zorgt voor een goed functionerend DWA-loket van waaruit vragen uit het buitenland aan de waterschappen worden beantwoord.

Europa

De Unie oefent invloed uit op Europese wetgeving en beleidsprocessen voor prioritaire dossiers, inclusief de Europese Green deal. Hiervoor worden parlementsleden en commissieleden benaderd en wordt gebruik gemaakt van een aantal Europese koepelorganisaties. In deze koepelorganisaties, zoals EurEau en EUWMA, heeft de Unie van Waterschappen een grote initiërende rol. Ook heeft Hein Pieper zitting in het Missionboard for Climate Adaptation and Social Transformation. Hij wordt hiervoor ondersteund door het Uniebureau.

Waterketen

De Unie zorgt voor een robuust plan omtrent de slibeindverwerking, waarin de sporen reductie door innovatie, betere onderlinge afstemming, andere afzetroutes en calamiteiten) een onderdeel zijn. Daarnaast zorgt de Unie ervoor dat waterschappen elke dag alle zuiveringen bemonsteren om het coronavirus, zodat het RIVM in een

vroeg stadium lokale uitbraken kan signaleren. Daarbij voeren we in 2022 de discussie over de andere nuttige toepassingen van deze meetinfrastructuur.

TEAM BESTUURLIJK JURIDISCHE ZAKEN

Portefeuillehouders: Rogier van der Sande (Omgevingswet) en Toine Poppelaars (Omgevingswet/DSO en overkoepelende juridische zaken)

Programmaleider: Willem Wensink

ACTIVITEITEN VAN DIT TEAM:

Het Team Bestuurlijk Juridische zaken beïnvloedt Europees en landelijk beleid op de relevante dossiers en ondersteunt de waterschappen bij de implementatie van nieuw beleid en regelgeving. Voor dit programma ligt de focus op wet- en regelgeving.

SPEERPUNTEN 2022

- Wijzigingen van de Waterschapswet en de Kieswet;
- De totstandkoming en implementatie van de wet- en regelgeving Omgevingswet;
- De totstandkoming en implementatie van wet- en regelgeving voor digitalisering;
- Actualisatie code Interbestuurlijke Verhoudingen.

In 2022 wordt voor dit onderdeel een uitgave begroot van:

	2022	2021
<i>Wet- en regelgeving</i>	35.000	27.000

TOELICHTING

Het team Bestuurlijk Juridische zaken (BJZ) richt zich in de belangenbehartiging en lobby op de totstandkoming van voor de waterschappen relevante wet- en regelgeving. Daarvoor is afstemming en samenwerking met beleidsmedewerkers binnen de Unie en met juristen van de waterschappen van cruciaal belang. Dat geldt

zowel aan de 'voorkant' van wetgevingstrajecten als daarna. Ten behoeve van een goede implementatie van wet- en regelgeving worden door de Unie modellen, richtlijnen en handreikingen opgesteld. Hier worden beleidsmedewerkers en juristen van de waterschappen bij betrokken.

Voor 2022 richt team BJZ zich met name op de volgende dossiers:

- Wijzigingen Waterschapswet en de Kieswet met het oog op de waterschapsverkiezingen van 2023;
- Totstandkoming wet- en regelgeving Omgevingswet: laatste wijzigingen voor inwerkingtreding;
- Implementatie handreikingen:
 1. Handreiking waterschapsverordening;
 2. Handreiking projectbesluit;
 3. Handreiking waterbeheerprogramma;
 4. Handreiking participatie;
- Totstandkoming en implementatie wet- en regelgeving digitalisering:
 1. Wet digitale overheid;
 2. Wet elektronische bekendmakingen;
 3. Wet open overheid;
 4. Wet modernisering bestuurlijk elektronisch verkeer;
- Actualisatie code Interbestuurlijke Verhoudingen.

De Omgevingswet

Op 1 juli 2022 treedt de Omgevingswet in werking. 2022 zal daarom (voor de waterschappen) in het teken staan van de implementatie van de Omgevingswet en het bijbehorende Digitaal Stelsel Omgevingswet. Ook bereidt de sector zich voor op de andere manier van werken die de Omgevingswet verlangt van bestuurders en medewerkers.

Bestuurlijk-juridische netwerkdagen

Ook organiseert team BJZ ieder jaar bestuurlijk-juridische netwerkdagen en fiscalistendagen, gericht op kennisdeling- en uitwisseling. Daarnaast volgen en beïnvloeden de medewerkers van team BJZ waar nodig de voor de waterschappen relevante jurisprudentie.

STAFBUREAU BEDRIJFSVOERING

Portefeuillehouder: Toine Poppelaars

Hoofd Bedrijfsvoering: Evi Wijnhoff

ACTIVITEITEN

Het Stafbureau Bedrijfsvoering ondersteunt het primaire proces op de meest optimale en efficiënte manier.

SPEERPUNTEN 2022

- De digitale transformatie van bedrijfsvoering
- Het proces rondom inkopen verder verstevigen
- Verduurzaming van het Uniepand.

In 2022 wordt voor het stafbureau een uitgave begroot van €8.831.500,-

	2022	2021
<i>Afschrijvingslasten</i>	212.000	199.000
<i>Personeelslasten</i>	7.470.400	7.043.700
<i>Huisvestingslasten</i>	345.000	359.700
<i>Kantoor Brussel</i>	50.000	40.000
<i>Algemene lasten</i>	538.000	517.500
<i>Financiële baten en lasten</i>	152.000	152.000
<i>Kosten diensten en producten</i>	200.000	252.600
<i>Totaal Bedrijfsvoering</i>	8.967.400	8.564.500

TOELICHTING

Het stafbureau Bedrijfsvoering bestaat uit diverse disciplines: financiën, personeelszaken, ICT, facilitair, inkoop, projectenbureau en het secretariaat. Deze vormen in gezamenlijkheid de basis voor een stabiele, flexibele en betrouwbare interne dienstverlener. De begroting 2022 van bedrijfsvoering bestaat voornamelijk uit de personele kosten en de kosten die nodig zijn om het kantoor van de Unie te laten functioneren (o.a. kantoorkosten, energiekosten, kosten catering, onderhoudskosten etc.).

Personeel & Organisatie

De Unie stimuleert de permanente ontwikkeling van haar medewerkers zodat zij in staat zijn om mee te bewegen met de veranderende opgaven en dat medewerkers zelf de regie kunnen voeren over carrière, werk en persoonlijke ontwikkeling. De Unie is een kennisintensieve organisatie en houdt zich voortdurend bezig met het

ontwikkelen en verbeteren van kennis en kwaliteit. De cao kent twee soorten budgetten ten behoeve van opleiding en ontwikkeling van medewerkers. Wat samen is begroot onder personeelslasten voor in totaal € 165.000:

1. Het opleidingsbudget conform cao, minimaal 1% van de totale loonsom bedoeld voor functiegerichte opleidingen;
2. Het Persoonsgebonden basisbudget (PBB), ten minste € 6.000 (verhoogd in 2021 van € 5.000) voor een periode van 5 jaar bedoeld voor opleidingen gericht op de persoonlijke ontwikkeling.

Het aankomende jaar wil de Unie medewerkers nog meer stimuleren om na te denken over hun loopbaan, persoonlijke ontwikkeling en vitaliteit en hierin te investeren middels een opleiding of training. Hiertoe wordt een incompany-traject georganiseerd met de nadruk op 'eigen regie' op loopbaan en ontwikkeling. Daarnaast is de stijging van de post Personeelskosten te verklaren als gevolg van CAO afspraken en stijgende pensioenkosten.

Projectenbureau

De afgelopen jaren zijn er steeds meer extern gesubsidieerde projecten van de Unie van start gegaan. Veel van deze projecten hebben een looptijd tot eind 2021, waardoor de verantwoording van deze projecten in het eerste kwartaal van 2022 zal plaats vinden. Een aantal projecten loopt door (naar huidige verwachting) in 2022, dan gaat het onder meer om de Blue Deal en het Nationaal Programma Regionale Energie Strategieën. De verwachte omvang van deze projecten bedraagt in 2022 meer dan 9 miljoen euro. Daarnaast faciliteert de Unie een aantal financieringsprojecten, waarbij de Unie niet voor eigen rekening en risico, de administratie verzorgt.

ICT

Alle medewerkers zijn voorzien van een laptop en kunnen tijd- en plaats onafhankelijk werken. In 2022 zal de aandacht gaan naar de evaluatie van de huidige manier van werken en de ondersteunende ICT-partij. Daarnaast zal er aandacht zijn voor de verdere digitale transformatie, beveiligingsaspecten (BIO) en verder ontwikkelen van managementinformatie. Een speerpunt hierbij is de digitale transformatie mee te nemen in de aanbesteding van de mobiele werkplek en digitale omgeving die eind 2022 afgerond zal moeten zijn. Als gevolg hiervan zijn de Algemene lasten gestegen ten opzichte van vorige jaar.

Huisvestingsbeheer

De Unie is eigenaar van het gebouw aan de Koningskade 40 in Den Haag. Dit pand bestaat uit vijf kantoorvloeren en drie appartementen. Door corona is de verhuurmarkt (verder) onder druk komen te staan, waardoor er nieuwe ideeën ontwikkeld moeten worden voor een efficiënte inzet van dit kantoorpand. Hierbij wordt goed in samenspraak met de OR gekeken waar de behoefte en wensen van het personeel liggen.

Verduurzamen kantoorpand

Na de installatie van de zonnepanelen (in 2021) op het dak van de Unie zal een verdere verduurzaming van het pand zijn uitwerking hebben in de aanpassing van de gevelbekleding. In 2021 is geconstateerd dat de huidige constructie niet betrouwbaar is en tot gevaarlijke situatie zou kunnen leiden. Dit geeft een uitgelezen kans om de gevel op een duurzame manier aan te kleden. Ook zal de verdere transitie naar energieneutraliteit in 2040 (conform de doelstellingen van Energie Rijk Den Haag) worden opgepakt.

PROJECTEN BINNEN DE UNIE

De afgelopen jaren zijn er steeds meer extern gesubsidieerde projecten van de Unie van start gegaan. Tot op heden werd er alleen ten tijde van de jaarrekening, op financieel vlak, stil gestaan bij deze projecten. Om zowel het bestuur als de leden meer inzicht te geven in wat er zich allemaal op projectniveau binnen de Unie afspeelt, zal hierna een uiteenzetting worden gedaan van de verschillende projecten en de mogelijke risico's en beheersmaatregelen. Er wordt daarbij onderscheid gemaakt tussen projecten die voor rekening en risico van de Unie plaatsvinden, en projecten waar de Unie als doorgeefluik fungeert, de zogenaamde financieringsprojecten.

PROJECTEN

In 2019 is er een aantal projecten gestart dat gefinancierd is met een subsidie vanuit het Rijk. Veel van deze projecten hebben een looptijd tot einde 2021, waardoor de verantwoording van deze projecten in het eerste kwartaal van 2022 zal plaats vinden. Het betreft hier de volgende projecten:

1. **Aquathermie**, met begroote totale omvang € 1.275.000;
2. **Interbestuurlijk Programma (IBP)** (Fase 1 is afgerond medio 2021, omvang € 1.398.400), Fase 2 begroote omvang € 1.550.000;
3. **Waterbeheer en Regionale Energiestrategieën (WaRES)**, met een begroote omvang van € 1.197.000;
4. **Omgevingswet**, met begroote omvang € 500.000

Daarnaast zijn er nog vier projecten die doorlopen in 2022. Dit is de begroote omvang voor 2022:

1. **Programmabureau Blue Deal en Blue Deal Roemenië**, omvang € 900.000
2. **Nationaal Programma Regionale Energiestrategieën (RES)**, omvang € 4.000.000
3. **Klimaatneutraal en Circulair Opdrachtgeverschap**, omvang € 200.000.
4. **Personeel Hoogwater Beschermingsprogramma (HWBP)**, omvang € 1.300.000

Voor al deze projecten is de Unie de penvoerder en verlopen de kosten en ontvangen baten via het resultaat van de Unie. Risico's verbonden aan het penvoederschap worden gemonitord/gecontroleerd door het projectenbureau (van bedrijfsvoering). Periodieke rapportages worden gedeeld met de diverse betrokken partijen.

Personeel bij projecten

Voor projecten waar de Unie als penvoerder aan de lat staat, heeft de Unie tot op heden niet gefungeerd als werkgever. Er is gekozen voor een payroll constructie, met gelijke CAO voorwaarden als binnen de Unie. Het geniet de voorkeur om deze mensen een andere oplossingsrichting aan te bieden. Die van een projectovereenkomst binnen de Unie. Een voorstel met verdere toelichting ligt voor in de CBCF, waarna de uitkomst in 2022 verder zal worden uitgewerkt. Omdat de salariskosten volledig worden doorbelast aan het desbetreffende project, verloopt dit voor de begroting budgetneutraal.

Subsidies van het Rijk brengen ook verplichte subsidiecontroles met zich mee. Deze controles toetsen in veel gevallen ook op rechtmatigheid. De Unie wordt als vereniging niet getoetst op rechtmatigheid. In de rol van penvoeder wordt de Unie echter wel op rechtmatigheid getoetst. Daarom is er door de komst van deze projecten ook aanvullend beleid opgesteld. De Unie is bezig met een transitie om in de administratieve organisatie dit beleid verder te implementeren.

FINANCIERINGSPROJECTEN

Naast de projecten waar de Unie penvoerder is, zijn er ook diverse projecten waar de Unie alleen als administrateur fungeert. De Unie ontvangt de bijdragen vanuit diverse partijen en beheert de uitgaven. Dit is echter niet voor rekening en risico van de Unie zelf. Deze posten worden daarom ook niet via het resultaat van de Unie verantwoord. Het betreffen de volgende zogeheten Financieringsprojecten:

Bever- en Muskusrattenbestrijding

Voor de Bever- en Muskusrattenbestrijding is er een jaarcyclus, met een begroting en een 'eigen' jaarrekening'. Beide worden behandeld in de Commissie MB. Deze commissie stelt de begroting vast en behandelt de jaarrekening.

De bijdragen van dit project vindt plaats via een aparte factuur richting alle waterschappen. Er zijn verschillende grondslagen op grond waarop het bedrag dat een waterschap moet bijdragen tot stand komt.

De uitgaven variëren tussen uitgaven die de waterschappen maken en aanvullende onderzoeken. Daarnaast worden de kosten die een vaste Unie medewerker maakt ten behoeve van dit project hieruit betaald. Mocht er in een jaar een tekort ontstaan, dan regelen de waterschappen dit tekort als collectief.

Stimuleringsbudget emissiebeperking glastuinbouw

Alle waterschappen betalen een bijdrage aan de Unie voor het Stimuleringsbudget emissiebeperking glastuinbouw. Vervolgens wordt de volledige bijdrage overgemaakt aan STOWA.

Glami

Alle waterschappen betalen voor Glami (Convenant Glastuinbouw en Milieu 2010) een bijdrage wat in totaal leidt tot een bedrag van € 15.000 per jaar. Deze bijdrage wordt gebruikt voor de jaarlijkse bijdrage aan Platform Duurzame Glastuinbouw.

DIWANet

Alle waterschappen betalen een vaste bijdrage voor DIWANet, die gebruikt wordt voor archief en documentatiesysteem.

Gezamenlijke communicatie (WCOM)

Voor de gezamenlijke communicatie van de 21 waterschappen is er een jaarcyclus, met een begroting en een 'eigen' jaarrekening. Alle waterschappen betalen een bijdrage. De bijdrage is bedoeld voor gezamenlijke communicatie die vaak een landelijk bereik hebben. Voor de waterschappen is dit voordeliger wanneer dit centraal geregeld wordt door de Unie.

Robuust plan slibeindverwerking

De Unie voert het Robuust plan slibeindverwerking uit. AquaMinerals is hiervoor de regisseur. Er wordt onder meer tijdelijke opslag voor incidentencapaciteit vastgelegd. De uitvoeringskosten bedragen voor de sector circa €525.000 per jaar en worden separaat bij de waterschappen opgehaald met als verdeelsleutel het volume ontwaterd slib.

Opstartkosten bemonstering COVID-19

Ter voorbereiding van de dagelijkse bemonsteringen door alle rioolwaterzuiveringsinstallaties is met het Ministerie van VWS afgesproken dat de waterschappen een tegemoetkoming in de opstartkosten krijgen. De totale omvang van deze tegemoetkoming bedraagt € 4,6 miljoen.

Dagelijkse bemonstering COVID-19

Met het Ministerie van VWS is afgesproken dat de rioolwaterzuiveringsinstallaties in Nederland elke dag bemonsteringen zullen uitvoeren naar COVID-19. Voor de uitvoering heeft het ministerie subsidie ter grootte van € 15 miljoen ter beschikking gesteld. Dit wordt verdeeld over de waterschappen.

BIJLAGEN

- 1 - Meerjarenraming
- 2 - Contributieoverzicht 2022
- 3 - Begroting Bever- en muskusrattenbestrijding

BIJLAGE 1: MEERJARENRAMING

Meerjarenraming (bedragen in € x 1.000)	2020	2021	2022	2023	2024
Activiteitenstijging	2,2%	1,0%	3,0%	3,0%	PM
Prognose afgeleide CPI	1,5%	0,9%	1,93%	PM	PM
Contributieverhoging	3,7%	1,9%	4,9%	3,0%	0,0%
Exploitatiekosten	8.261	8.565	8.967	9.236	9.236
Programma uitgaven	1.591	1.601	1.752	1.805	1.805
Overige beleidsuitgaven	717	803	686	706	706
Totaal uitgaven	10.569	10.968	11.405	11.747	11.747
Contributies	10.194	10.388	10.900	11.226	11.226
Overige opbrengsten	375	580	505	520	520
Totaal opbrengsten	10.569	10.968	11.405	11.747	11.747

BIJLAGE 2: CONTRIBUTIEOVERZICHT 2022

Contributie per waterschap (bedragen in €)	Belasting- opbrengst 2021	%	Contributie 2022*	Compensatie Financierings- tekort *	Bijdrage SIKB (excl. btw)	Het Waterschap (excl. btw)	Bijdrage Waterschap (excl. btw)	Bijdrage Bever- en Muskusratten (obv hectares)	Totale bijdrage 2022
Totaal	10.900.000	148.288	105.000	135.000	1.980.000	13.268.288	591.837	13.268.288	
Aa en Maas	130.701.105	4,2%	483.287	6.575	5.000	6.429	90.547	591.837	
Amstel, Gooi en Vecht	217.409.913	6,9%	648.951	8.829	5.000	6.429	56.921	726.129	
Brabantse Delta	145.734.127	4,6%	512.008	6.966	5.000	6.429	94.161	624.563	
De Dommel	116.678.779	3,7%	456.496	6.210	5.000	6.429	86.832	560.967	
De Stichtse Rijnlanden	137.702.756	4,4%	496.664	6.757	5.000	6.429	61.598	576.448	
Delfland	247.187.510	7,9%	705.843	9.603	5.000	6.429	45.937	772.812	
Drents Overijsselse Delta	125.533.341	4,0%	473.413	6.441	5.000	6.429	125.473	616.755	
Fryslân	158.876.550	5,1%	537.118	7.307	5.000	6.429	159.211	715.064	
Hollands Noorderkwartier	240.021.687	7,6%	692.152	9.416	5.000	6.429	103.795	816.792	
Hollandse Delta	189.279.758	6,0%	595.206	8.097	5.000	6.429	68.794	683.525	
Hunze en Aa's	88.088.264	2,8%	401.871	5.467	5.000	6.429	107.618	526.385	
Limburg	166.688.036	5,3%	552.043	7.510	5.000	6.429	112.809	683.790	
Noorderzijlvest	74.476.325	2,4%	375.865	5.113	5.000	6.429	84.234	476.641	
Rijn & IJssel	106.902.132	3,4%	437.817	5.956	5.000	6.429	103.144	558.345	
Rijnland	224.068.140	7,1%	661.672	9.002	5.000	6.429	71.205	753.307	
Rivierland	201.223.379	6,4%	618.025	8.408	5.000	6.429	105.391	743.253	
Scheldestromen	99.536.960	3,2%	423.745	5.765	5.000	6.429	101.409	542.348	
Schieland en de Krimpenerwaard	98.463.025	3,1%	421.693	5.737	5.000	6.429	43.817	482.675	
Vallei & Velluwe	152.512.894	4,9%	524.960	7.142	5.000	6.429	121.957	665.488	
Vechtstromen	133.351.158	4,2%	488.350	6.644	5.000	6.429	114.596	621.018	
Zuiderzeeland	83.352.218	2,7%	392.823	5.344	5.000	6.429	120.552	530.147	
Totaal	3.137.788.055	148.288	10.900.000	105.000	135.000	1.980.000	13.268.288		

21

* Zowel contributiebijdrage als bijdrage financieringstekort bestaan uit een variabel deel (55%)

BIJLAGE 3: BEGROTING BEVER- EN MUSKUSRATTENBESTRIJDING

Begroting bever- en muskusratten (bedragen in €)	2022	2021
<i>Muskusratten</i>		
Salaris (incl. werkgverslasten)	122.500	120.000
Vergaderingen, lunches	3.000	3.000
Adviesgroep Techniek&Tactiek	2.500	3.000
Communicatie & Website	2.000	4.000
Huisvesting & accountant (UvW)	-	3.000
Opleidingen, cursussen, congres	2.500	2.500
APP schaderegistratie	2.000	2.000
Innovatie & ontwikkeling muskusratten	412.000	142.500
Veldproef Muskusratten	100.000	100.000
	<u>646.500</u>	<u>380.000</u>
<i>Beverratten</i>		
Inzet Brabantse Waterschappen		-
Inzet NONL	385.000	315.000
Inzet Rivierenland	385.000	315.000
Inzet Limburg	330.000	315.000
Flexibele inzet	27.500	24.300
Adviesgroep beverratten	1.300	3.000
Kooizenders (afgerond)	101.700	101.700
Innovatie beverratten	103.000	142.500
	<u>1.333.500</u>	<u>1.216.500</u>
<i>Totale bijdrage Muskus- en Beverratten *</i>	<u>1.980.000</u>	<u>1.596.500</u>

*Bijdrage Muskus- en Beverratten zit niet in de contributiebijdrage ivm andere verdeelsleutel wordt de bijdrage apart gefactureerd.